

در وزارت امور خارجه، شورای عالی ایرانیان، وزارت علوم و وزارت بهداشت و بسیاری از جاهای دیگر در بحث جذب و نگهداشت نخبگان اتخاذ می‌شود به استناد این سند پیش می‌رود. معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری بسیاری از کارهای خود را براساس این سند جلو می‌برد.

سه مورد از مصوبات مهمی که اخیراً ابلاغ شده و احتمالاً همه جامعه با آن آشنایی بیشتری دارند، بحث افزایش ظرفیت دانشجوی پزشکی، افزایش ظرفیت دانشجوی دندانپزشکی و سیاست‌های سنجش و پذیرش برای ورود به آموزش عالی است. این موارد کارهای بسیار بزرگی بودند. همان‌طور که می‌دانید بحث افزایش ظرفیت پزشکی و دندانپزشکی جزو مطالبات جامعه و مردم از ۳۰ سال گذشته بوده است. این دو طرح با توجه به نیاز جامعه در ستاد علم حدود یک‌سال مطالعه شد و به ضرورت افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو در این دو حوزه رسید. البته در ابتدا برخی دستگاه‌ها و سازمانی دولتی، عمومی و غیردولتی انتقادهای داشتند اما بعد از جلسات و تعاملات زیاد و در نهایت با همکاری ارزشمند مدیران ارشد وزارت بهداشت، حمایت برخی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و حمایت اعضای شورای عالی و بالاخص رئیس‌جمهور، هر دو موضوع به تصویب رسیدند. همان‌گونه که می‌دانید، در ۲۰ سال آینده میانگین سنی کشور به پیرسالی می‌رسد و لذا باید نیروی انسانی و پزشک کافی برای حوزه سلامت از هم‌اکنون تربیت کنیم. طبق مطالعاتی که داشتیم و براساس روند افزایش ظرفیت پذیرش در این دو حوزه، این نیاز در سال‌های آینده برآورده نمی‌شود و ممکن بود به یکباره با خلأ کمبود پزشک و دندانپزشک مواجه شویم. این پیش‌بینی بسیار مهم بود. با اجرای این مصوبه، تعداد پزشک و دندانپزشک در کشور ما در ۲۰ سال آینده تا حدودی به استانداردهای جهانی نزدیک خواهد شد. البته استانداردهای جهانی فوق‌العاده بالاست اما به هر حال در ۲۰ سال آینده یقیناً با بحران مواجه نخواهیم بود. البته بحث افزایش ظرفیت پذیرش دانشجوی تخصص پزشکی نیز در دستور کار شورای عالی است. مصوبه مهم دیگری که داریم، سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش برای ورود به آموزش عالی است.

همان‌طور که می‌دانید دو مرجع در این کشور می‌توانند قانونگذاری کنند؛ یکی مجلس شورای اسلامی و دیگری شورای عالی انقلاب فرهنگی است. زیرا طبق فرمایشات حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری، مصوبات شورا عین قانون بوده و برای همه دستگاه‌های اجرایی کشور لازم‌الاجراست. ورود به حوزه علم و فرهنگ جزو وظایف ذاتی شورای عالی انقلاب فرهنگی است؛ پس هر جایی بحث حوزه علم، فناوری و فرهنگ باشد قطعاً شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌تواند نقش داشته باشد.

شورای عالی انقلاب فرهنگی بیش از ۵۰ مصوبه در حوزه سنجش و پذیرش و سهمیه‌ها داشته است. از طرفی دو مصوبه نیز مجلس سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۹۲ در خصوص سنجش و پذیرش و کنکور داشته و در این مصوبات به‌درستی تلاش به حذف تدریجی کنکور و جایگزینی سوابق تحصیلی برای ورود به آموزش عالی را مدنظر داشته است. ولی این کار در آن برهه زمانی بنا به دلایلی از جمله فشارهایی که در جامعه وجود داشت، محقق نشد. شورای عالی انقلاب فرهنگی حسب تکلیفی ذاتی و تکلیف ابلاغی، به این موضوع ورود کرد. ستاد علم حدود دو سال مطالعات وسیعی داشت و شیوه‌های پذیرش در دانشگاه‌های دنیا را مطالعه کرد و مدل‌هایی که در دیگر نقاط جهان وجود داشت را بررسی کرد. از بیش از یک میلیون دانش‌آموز و خانوادگی آنان و از حدود ۳۰ هزار معلم در سامانه شاد نظر سنجی کرد. جلسات مصاحبه با صاحب‌نظران متعدد داشت و جلسات کارشناسی زیادی برگزار کرد. این طرح با حمایت مردم، اعضای شورا و بالاخص با حمایت دبیر شورا و دبیر ستاد علم و شخص رئیس‌جمهور با قدرت مصوب و اجرایی شد. فرآیند اجرایی‌سازی این مصوبه از شهریور امسال شروع شده و سازمان سنجش و آموزش کشور و وزارت آموزش و پرورش با حمایت شورا این مصوبه را پیش می‌برند.

۵ با چهار دستگاه اصلی حوزه علم و فناوری تعاملات خوبی برقرار کرده‌ایم

همراهی و هماهنگی دستگاه‌های دیگر در حیطه اجرا؛ چه در بحث سنجش و پذیرش و چه در کلیت ستاد علم و فناوری را چگونه می‌بینید؟
تعامل بسیار خوبی با همه دستگاه‌ها داریم. در ستاد علم، بیشترین تعامل ما با وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری است. با هر چهار مجموعه، تعاملات و همراهی بسیار خوبی داریم. در واقع تعامل به‌صورت عام در جریان است. امکان دارد در روش اجرای بعضی از موضوعات

به‌عنوان یکی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، جایگاه این شورا را در نظام حکمرانی چگونه ارزیابی می‌کنید؟ نهادهایی دیگر مثل مجلس شورای اسلامی می‌توانند وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی را انجام دهند؟
با توجه به اینکه بنده عضو حقیقی یا حقوقی شورای عالی انقلاب فرهنگی نیستم، بهتر است این سوال را از یکی از اعضای حقیقی یا حقوقی بپرسید. هر چند می‌توانم خیلی دقیق به این سوال جواب بدهم ولی بهتر است این عزیزان به این پرسش پاسخ بدهند و بنده کمی تخصصی‌تر در حوزه علم و فناوری پاسخگویی سوالات شما باشم.

۶ جایگاه اصلی ستاد علم، پیشنهاد طرح‌های علم و فناوری و آماده‌سازی سیاست‌های مرتبط با آن است

مهم‌ترین ویژگی ستاد علم و فناوری را چه می‌دانید؟ مهم‌ترین دستاوردی که این ستاد تاکنون داشته، چه بوده است؟

در سال ۸۶ مقام معظم رهبری ضرورت تدوین سند جامع علمی کشور را بیان کردند و در سال ۸۹ سند نقشه جامع علمی کشور در شورای عالی به تصویب رسید و این سند تنها نقشه راه حوزه علم و فناوری کشور شد. برای اجرای این سند، ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور و شورای عالی ستاد مصوب شد و در ۱۱ سال گذشته این شورا مسئولیت مصوبات اولیه یا نهایی حوزه علم و فناوری کشور را به عهده داشته است. در ساختار اصلاحی چند سال گذشته دبیرخانه شورا، برخی از وظایف این ستاد تحت عنوان ستاد علم و فناوری پیگیری می‌شد اما شورای ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور، کماکان طبق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مسئولیت تصویب سیاست‌های حوزه علم و فناوری کشور را به عهده دارد. برخی مصوبات این شورا که به سند نقشه جامع مرتبط است، به‌صورت مستقیم توسط دبیر شورا جهت اجرا ابلاغ می‌شود. اما تقریباً تمام سیاست‌های حوزه علم و فناوری که به صحن شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال می‌شود، ابتدا در این شورا مورد بحث و بررسی و تصویب قرار می‌گیرد. لذا جایگاهی بسیار مهم دارد. بسیاری از اوقات، مصوباتی که از ستاد نقشه به صحن شورای عالی می‌رود، روی جزئیات و بندهای سیاستی آن، ماه‌ها و گاهی سال‌ها کار مطالعاتی شده و کمیته‌ها و کمیسیون‌های تخصصی زیادی تشکیل جلسات می‌دهند. به‌عنوان مثال درباره مصوبه سنجش و پذیرش که سال ۱۴۰۰ تصویب و اصلاحیه آن در سال ۱۴۰۱ نهایی شد، بیش از دو سال، هر هفته در جلسات کمیسیون‌های ستاد نقشه و ستاد علم بحث‌های کارشناسی انجام می‌گرفت. این مصوبه بیش از پنج جلسه ستاد نقشه و چندین جلسه شورای عالی را به خود اختصاص داد. حدوداً بیش از ۲۰ جلسه در کمیسیون علم و آموزش به این موضوع اختصاص یافت و همان‌طور که گفتم بیش از دو سال روی آن کار شد.

لذا اگر جمع‌بندی داشته باشم، جایگاه اصلی ستاد علم، پیشنهاد (یا بررسی پیشنهاد) طرح‌های علم و فناوری و تدوین و آماده‌سازی سیاست‌های مرتبط با این طرح‌هاست که می‌خواهد به شورای ستاد یا به صحن علنی شورای عالی برود.

۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی بیش از ۵۰ مصوبه در حوزه سنجش و پذیرش و سهمیه‌ها داشته است

ستاد نقشه جامع علمی کشور در سال‌های اخیر چه مصوباتی داشته است؟
ستاد نقشه در ۱۰ سال گذشته مصوبات بسیار زیادی در حوزه علم و فناوری داشته است اما من ترجیح می‌دهم به‌صورت ویژه در خصوص مصوبات خیلی مهم دو، سه سال اخیر صحبت کنم چراکه بیشتر در جریان آن مصوبات هستم. یکی از این موارد، سند جامع علم و فناوری در حوزه دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران است. هدف این سند این بود که بتوانیم اقتدار علمی، دفاعی و امنیتی را در جمهوری اسلامی ایران داشته باشیم و به حوزه‌های علم و فناوری برتر بخش دفاعی دست پیدا کنیم. همچنین از جمله اهداف این سند این بود که بتوانیم در سامانه‌ها و تجهیزات نوظهور دفاعی مرجعیت داشته باشیم. این سند در سال ۱۳۹۹ تصویب شد و اکنون با قوت در حال اجراست.

یکی دیگر از مصوباتی که انجام شد، بحث سیاست‌های اشتغال دانش‌آموختگان بود؛ یکی از سندهای خیلی خوب بود که دو، سه سال قبل از این در این ستاد نهایی شد. همچنین بحث راهکارهای جذب، نگهداشت، تعامل موثر و بازگشت نخبگان، یکی از اسنادی بود که سال ۱۴۰۰ مصوب شد و اکنون جنبه اجرایی پیدا کرده است. بسیاری از تصمیماتی که هم‌اکنون